

i den socialistiske Stat; saa godt er det lykkedes Forfatteren at glemme, at der eksisterer Væsener af et andet Køn end hans eget. Man faar virkelig efter at have læst dette lille Skrift en trykkende Fornemmelse af, at Medlemmerne af den socialistiske Stat skulde være et Slags forstørrede Bakterier, der aander ved Lunger og formerer sig ved Deling.

Socialdemokratiet staar i Gæld til Kvindesagen. Dette er ved at gaa op for det, særlig efter at Kvinderne er begyndt at optræde i større Mængde og at sætte sig i Spidsen for Foretagender, der angaar den hele Offenhed. Der har i den Anledning for nylig staaet nogle Artikler i Social-Demokraten angaaende Kvindens politiske Stilling, og her har man da et Forsøg paa at gøre Kvindens Stilling til Genstand for Betragtninger ud fra et andet Synspunkt end det, hvorfra den sædvanligvis ses, nemlig det økonomiske. Nu skulde man da tro, at Bladet vilde gaa til denne Opgave med Interesse og med alvorlig Bestræbelse for at belyse dette Spørgsmaal, særligt da med Hensyn til de danske Forhold. Man skulde tro, at naar Bladet endelig tog sig for at behandle en Sag som denne, der sandelig har ventet længe nok, saa var det, fordi det havde noget at sige os herom, noget at lægge os paa Hjærte, at det var, fordi det havde fordybet sig i Øndersøgelser om dette Spørgsmaal og nu vilde meddele os sine Resultater, give os sine Oplysninger, gøre os delagtig i den Indignation, den Harm, der havde grebet det ved Erkendelsen af al den Uret mod Kvinden, som det havde sporet. Man skulde tro det, men man **bør** ikke tro det. Ti nu kommer det mærkelige: I disse Artikler, der som originale Ledere er sat i Spidsen for Bladet, har dette end ikke den ringeste Meddelelse at gøre, ikke den simpleste Oplysning at give, ikke det mindste, det fattigste Ord, som **det selv** skal have sagt. De 3 Artikler er nemlig — med nogle Forkortelser — *en fuldstændig ordret Gengivelse af det tilsvarende Kapitel i Bebel's: Kvinden i Fortid, Nutid og Fremtid*. Saaledes mener altsaa „Social-Demokraten“ at kunne behandle et Spørgsmaal af denne Art og denne Vigtighed, saaledes mener den at have fyldestgjort de Krav, som Kvindens Stilling har paa at blive taget under Behandling netop af Socialismens Forkæmpere: et simpelt Aftryk af en andens Ord — og intet videre.

Og saa endda et Optryk uden Kildeangivelse.

I Sandhed! Dette tyder ikke paa nogen synderlig ivrig Bestræbelse for at faa Arbejderne til at forstaa Betydningen af Kvindens Deltagelse i den sociale Kamp. Det tyder overhovedet ikke paa, at der hos vore Socialdemokrater rører sig nogen Lyst til

eller nogen særlig Betingelse for at give sig af med Spørgsmaal af denne Art.

Det har man Grund til at beklage.

For at sige det endnu en Gang: Socialdemokrater staar i Gæld til Kvindesagen. Og Gælden betales ikke paa denne Maade. Bestaar nemlig det socialdemokratiske Parti lige saa vel af Kvinder som af Mænd, maa den socialdemokratiske Presse ogsaa have Ord for den uretfærdige Behandling, Kvinden lider. Ja — den bør endogsaa i en endnu højere Grad tale Kvindens Sag, da hun i dobbelt Forstand er trykket, baade som Kvinde og som Arbejder.

— d.

Mad paa Skolen.

Jeg véd ikke, Fru Redaktør, om De vil unde mig Plads for nogle Bemærkninger til Hr. Simon Hamber i sidste Numer af „Hvad vi vil“.

Jeg deler nemlig slet ikke hans store Begejstring for denne Madlavning paa vore Kommuneskoler, lige saa lidt som den Anskuelse, at alle Arbejdernes Pigebørn skal lære at lave Mad; men jeg kender denne Skræk hos Mændene for, at Kvinderne skal løbe fra Gryderne.

Et derimod er jeg meget begejstret for og det er, at hvert fattigt Skolebarn hver Dag faar varm Mad og sikres denne af Kommunen, hvis Forældrene ikke er i Stand dertil; men jeg sværmer slet ikke for alt det Madvæsen paa selve Skolerne.

Lad der være Madsteder udenfor Skolen, hvis Barnet ikke kan faa Maden hjemme, og lad dem møde paa Skolen og faa den fornødne boglige Lærdom, Undervisning i Sløjd og Gymnastik samt Bade.

Ikke Madlavning — og hvorfor?

Fordi jeg absolut er imod Madlavning som et tvungent Fag, Kommuneskolens Børn skal lære. Madlavning er Kunst, en stor Kunst, som ikke ligger for hvert Pigebarn, lige saa lidt som det at være Snedker eller Maler passer for enhver Dreng. Det kræver foruden det, at det er et Haandværk, en særlig Begavelse fra Tankens Side. Tro ikke, fordi alle Kvinder laver Mad, at de *kan* lave Mad — nej, vær vis paa, ærede Hr. Simon Hamber, at det tidt slet ikke er Mad, der kommer paa Middagsbordet, men meget ofte kun fordærvede Næringsmidler; thi selv i den tarveligste Ret kan Geniet gøre sin Dygtighed gældende, og de fleste Husmødre er nu Fuskere. Men, vil de maaske svare mig, den fattige lille Pige skal jo ud at tjene, og hvor hjælpeløs er hun ikke, naar hun er ukendt med de mest elementære Begreber om Madlavning.

Ja, det er sandt — uretfærdigt og uklogt kastes den lille 14 Aars Pige ud for at paatage sig en Gerning; men det er denne Anskuelse, der skal begraves og rammes en Pæl igennem. Intet Barn maa kastes ud for at skaffe Erhverv, førend det er dygtiggjort til at fylde en Plads, hvorved det kan fortjene det nødvendige til Livets Ophold, og har Forældrene ikke Raad hertil, saa skal Kommunen lade dem oplære. Der er ingen Grund til, at Kommunen, som betaler for den fattige Dreng til han er 18 Aar,

for at han kan lære et Haandværk, lader den fattige lille Pige overlades til vilkaarlige Pladser, naar hun kun er 14 Aar. Hun maa lære et af de Fag, hvortil hun særlig egner sig. — Kan vi ikke være enige herom?

Men vil de endelig have, at Kommunen skal oprette en Husholdningsskole for Pigebørn — *de Pigebørn, som ønsker at lære at lave Mad* — saa har jeg intet derimod, men saa skal den være i et Lokale udenfor Skolen. Maden kunde jo sælges til dem, som Kommunen alligevel skal bespise; der er jo intet til Hinder for, at den kan købe sin egen Mad og staa sig derved, dersom det hele bliver fornuftigt administreret.

Men Køkken paa hver Skole — maa vi blot være fri!

For dog endelig at gøre en lille Indrømmelse til Deres Yndlingstanke om, at alle Piger skal blive ved Gryderne, saa kunde der jo tankes et lille uskadeligt Forsøg ved de Fortsættelsesasyl, hvor Pigebørnene residerer. Vilde private Folk eller maaske Kommunen i Vintermaanederne give lidt til Middagsmad for Asylbørnene, kunde de store Børn skiftevis hjælpe til ved denne Madlavning.

I Mathæusgade 27, hvor det første Fortsættelsesasyl for Pigebørn har begyndt sin Virksomhed, findes et dejligt rummeligt Køkken, hvor 8 unge Piger med Lethed *kan* svinge sig i Arbejdet, og hvor de som *Elever* skiftevis kunde gøre Arbejdet, hvis Forstanderinden og Bestyrelsen vilde gaa ind herpaa. Og skulde det lykkes den energiske Komité for disse Asyl at naa sit Maal, at lægge et Drengasyl og et Pigeasyl ved hver Kommuneskole, saa kunde jo Maden koges paa Pigernes Asyl og saa mange Portioner, som var nødvendige, bringes over paa Drengenasylet.

Et dobbelt Maal var herved naaet — Mad for de trængende Børn og Deres meget attraaede Beskæftigelse i Køkkenet for Pigerne.

Marie R.

Et Besøg.

For et Par Dage siden var jeg henne at se til en fattig Kone, der for ikke længe siden har faaet det fjerde Kuld Tvillinger — fjerde Kuld Tvillinger — foruden flere Enlinger, i alt 13 Børn.

Imens jeg sad og talte med Konen, der allerede var oppe, og bleg, blodfattig og anstrengt travede nok saa fort om mellem de mange Børn, hjalp den ene, **retledede** den anden, gav den tredje Mad, af og til seende til Tvillingerne, der laa i Vuggen, saa ud i Køkkenet for at røre i Gryden o. s. v. o. s. v., kom jeg blandt andet til at sige: „Jeg fatter virkelig ikke, hvorledes De holder det ud og slider Dem igennem med de mange smaa.“ Hertil svarede hun med Taarer i Øjnene: „Ja De kan tro, det er ogsaa strængt, saaledes at blive ved Aar ud og Aar ind, aldrig en rolig Time om Dagen, ikke en eneste hel Nats Søvn. Det piner mig tillige saa meget, ikke at kunne faa tilstrækkelig nærende Mad, baade naar jeg gaar med Børnene, og naar jeg giver dem Die. Jeg kan ligefrem blive saa let og vel tilpas, naar jeg en enkelt Gang kommer hen hos gode Mennesker og faar et Maaltid god Mad.“ Vi talte en Del mere